

PARTIZANSKI - TITOV VOZ NA OŠTRELJU

Titov voz na Oštrelju nalazi se na području općine Bosanski Petrovac, Bosna i Hercegovina. Proglašen je za nacionalni spomenik Bosne i Hercegovine

Nalazi se u blizini centra naselja Oštrelj, 25–30 m desno od magistralnog puta M14.2 Bosanski Petrovac – Drvar, u blizini nekadašnjeg šumskog kolosjeka koji vodi prema Javorovoj kosi – Osječnici, uskotračne Štainbajsove željezničke pruge koja je povezivala Drvar sa Srneticom.

Za vrijeme Drugog svjetskog rata prugu na području Oštrelja koristili su partizani u nekoliko navrata. U upravi željeznica NDH u Zagrebu cijelo vrijeme je bila označena crvenom bojom – ne radi.

Boravak Tita na Oštrelju

U drugoj polovini 1942. godine, u Bosanskom Petrovcu nalazilo se rukovodstvo Narodnooslobodilačke borbe Jugoslavije:

- dio Vrhovnog štaba NOV i POJ,
- dio Centralnog komiteta KPJ i SKOJ-a,
- Odsjek za vojnopozadinske vlasti
- Ekonomski odsjek,
- Tehnički odsjek
- Sanitetski odsjek

Vrhovni štab NOVJ, sa Josipom Brozom Titom, 8. oktobra 1942. godine iz pravca Mliništa dolašao je na Oštrelj i smjestio se u kompoziciju voza od tri poštanska vagona. U jednom vagonu je bio Tito sa rukovodstvom, u drugom prateća četa (obezbjedenje) i u trećem ekonomat.[2] Oštrelj je tada bio u sastavu slobodne teritorije Bihaćke republike. Obuhvat Bihaćke republike zauzimao je dužinu od 250 km i širinu oko 80 do 100 km. U tom trenutku ova lokomotiva sa kompozicijom bila je jedini voz koji je saobraćao na teritoriji Evrope koja nije bila okupirana od strane Njemačke.

Zbog hladnoće, dvije nedjelje kasnije, zajedno sa Centralnim komitetom KPJ Tito se preselio u Bosanski Petrovac, zatim u Bihać, gdje je boravio u Starom gradu Ostrožcu.

Parna lokomotiva oznake znov n. 12 Maffei 2438/1904 je proizvedena u njemačkom preduzeću Krauss-Maffei 1904. godine. Lokomotiva je imala maksimalnu brzinu 25 km/h. Oznaka osovina po njemačkoj notifikaciji bila je B´Bt-n4v(12). Vozila je isključivo na Steinbeis-Šipadovim prugama.

Pošanski, dvoosovinski metalni vagon Dn 5202, u kojem je bio smješten Tito, dug je 7,90 m. Tokom Titovog boravka na Oštrelju u oktobru 1942. godine, vagon je bio podijeljen na dva dijela. U jednom dijelu nalazila se metalna peć, nepomična klupa i polica. U drugom odjeljenju nalazila se jedna šira nepomična klupa (krevet), polica, stol i četiri stolice. Poštanska kola su izvana bila obojena zelenom bojom, a iznutra obložena celuloznim papirom sive boje proizvedenim u tvornici celuloze u Drvaru. Tokom Drugog svjetskog rata ova kola sa namještajem izgorjela su.

Prilikom restauracijskih i konzervacijskih poslova izvođenih tokom 2006. i 2007. godine, voz je dobio izgled iz ratnog perioda (ćirilčni natpis Proleterka, zvijezde petokraka na lokomotivi, brojčane oznake – nazivi lokomotive i vagona).

Voz se nalazi u dobrom stanju

